

МИТ И ИСТОРИЧЕСКА ЛИЧНОСТ

Вече споделих, че идеализирането на образа на хайдутина чрез определена степен на митологизация е характерен момент и при изграждането на образи на конкретни исторически личности от късното хайдутство. Дори може да се каже, че в определен смисъл това е трайна тенденция. Независимо от известните конкретни исторически факти за живота и делата им или може би точно заради тях, за да станат част от фолклорната история. Показателно в това отношение е цитираното в първа глава предание за гибелта на прочутия сливенски войвода Злати Кокарчоолу, според което, след като го убиват, турците проверяват дали е вярна мълвата за него, че има криле под мишниците.

В това предание са налице два момента, представляващи етапи в митологизацията на образа на конкретната личност. Първо, вярването, че прочутият войвода е с криле /роден с криле/, което трябва да обясни и мотивира неговата неуловимост. И второ, актът на проверка отстрана на турците, които не откриват „криле“, но виждат, че сърцето му било „наистина голямо и чаталесто“. Това, че противникът проверява, според преданието, истинността на мълвата е показателно, че механизмите на фолклорно-митологичното мислене „работят“ и то така, щото, освен че „обслужва“ собствените си потребности, „принуждава“ чуждите, противниците да се съобразяват с него и неговите продукти. Това се обяснява и от факта, че проверката продължава дотогава, докато се открие причината за необикновените качества на Злати войвода. Оказва се, че тя е в „чаталестото“ му /необикновено/ сърце.

Като продукт на фолклорно-митологичното мислене преданието има своята логика, която не може да допусне войводата да бъде